

Nem érinti a jogvitát lezáró „anyagi jogi” egyezség érvényességét a szerződő feleknek olyan körülményre vonatkozó tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalannak tartottak. A „körülmeny” nem szigorúan csak a tényekre vonatkozik, ilyen lehet a végrendelet érvényességét érintő ténybeli és jogi minősítés is, hogy az aláírás nem az örökhagyótól származik.

Alkalmazott jogszabályok: Ptk. 6:27. § (2) bekezdése alapján döntő jelentőségű, hogy

Győri Ítéltábla Pf.IV.20.095/2021/8/I.

- [1] A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárásban hozott ítéletével az elsőfokú bíróság a felperes kereseteit elutasította. Rendelkezett arról is, hogy megkeresi az illetékes ingatlanügyi hatóságot s perben elrendelt feljegyzések törlése céljából.
- [2] Határozatának indokolásában rögzítette, hogy a felperes unokatestvére, néhai V.J. egy 2015. október 5-ei keltezésű, egy lapból és egy oldalból álló alakilag aggálytalan allográf végrendeletben tett végintézkedés hátrahagyása mellett 2015. december 17-én elhunyt. A hagyatéki eljárást lefolytató dr. R.G. budapesti közjegyző a végrendelet alapján 2016. augusztus 18-án kelt 11079/Ü/987/2016/4. számú végzésével ideiglenes hatállyal az örökhagyó teljes hagyatékát a törvényes öröklésre jogosultak – azaz a felperes, továbbá F.L. és F.A. – helyett B. L.-nak, az alperesek végrendeleti örökös jogelődjének adta át. Az örökhagyó hagyatékának részét képezte többek között hét tihanyi ingatlan, valamint egy budapesti ingatlan, mely utóbbit időközben az alperesek jogelődje harmadik személyeknek értékesített.
- [3] A felperes, valamint az alperesek jogelődje 2016. november 23-án „Megállapodás” elnevezésű teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt szerződést kötöttek. A felperes kijelentette, hogy józan megfontolás után, minden kényszerből és befolyástól mentesen 17.000.000,- Ft ellenszolgáltatás fejében az alperesek jogelődje javára lemond a néhai V. J. örökhagyó utáni öröklésről. Kötelezettséget vállalt arra is, hogy egyes további, szintén a szerződésben rögzített feltételek teljesítése után azonnali hatállyal visszavonja a Fővárosi Törvényszékhez végrendelt érvénytelenségek megállapítása iránt benyújtott keresetét, kéri a folyamatban lévő eljárás haladéktalan megszüntetését. Vállalta, hogy jogi képviselőjén keresztül a visszavonás tényéről dr. R. G. közjegyzőt értesíti, miként azt is, hogy az érintett ügyvel kapcsolatban a jövőben sem nyújt be további keresetet, vagy egyéb igényt; perindítási jogáról visszavonhatatlanul lemond. Hatályosnak ismerte el az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzést, és annak érvényességét, a szerződésben foglaltak maradéktalan teljesítése esetére a végzés megtámadásának jogáról lemondott.
- [4] A szerződő felek az e megállapodásban vállalt kötelezettségeiket teljesítették; az alperesek jogelődje a felperesnek 17.000.000,- Ft-ot megfizetett.
- [5] A közjegyző 2017. április 3-án kelt, fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett 12. számú végzésével megállapította, hogy az ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzés teljes hatályúvá vált.
- [6] A felperes 2017. nyarán arra az elhatározásra jutott, hogy meg kívánja ismerni az örökhagyó halála előtti időszakot, különös figyelemmel a halálhoz vezető okokra. Ezért 2017. szeptember

20-án megbízott egy magánnyomozót, aki 2018. január 20-án kelt összefoglaló jelentését ugyanezen a napon a felperesnek átadta.

- [7] B. L. végrendeleti örökös 2020. február 25-án elhunyt. Jogutódjai az alperesek.
- [8] A törvényszék rögzítette, hogy a felperes 2018. április 18-án előterjesztett, utóbb módosított keresetében a 2015. október 5-én kelt írásbeli magánvégrendelet, valamint a 2016. november 23-ai megállapodás érvénytelensége, továbbá a hagyaték ¼-ed része törvényes öröklés jogcímén megszerzésének megállapítását kérte.
- [9] Véleménye szerint a végrendelet nem érvényes, a végintézkedést tartalmazó okirat különböző bekezdései nem egyazon időpontban készültek, nem azonos nyomtatóval; az „összeollózott” végrendelet nem néhai akaratát tükrözi. Hivatkozott a Ptk. 7:17. § (1) bekezdésének b) pontja szerinti alaki érvényességi feltétel hiányára, a Ptk. 7:6. § (1) bekezdésének b) pontjában rögzített alaki érdemtelenégi okra, a Ptk. 7:4. § (2) bekezdésének a) pontja szerinti öröklésből kiesésre, azzal, annak jogkövetkezménye a végrendelet érvénytelenségének jogkövetkezményével azonos. Utalt a Ptk. 7:19. § (1) bekezdésére, 7:37. § (2) bekezdésére, és a végrendeletet megtámadó nyilatkozatként a 2018. április 18-án a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz benyújtott keresetlevelet jelölte meg. A 2016. november 23-ai megállapodás tekintetében felhívta a Ptk. 6:4. §-át, 6:58. §-át, 6:59. §-át, 6:89. § (1) és (2) bekezdéseit, 6:90. § (1) bekezdését, 6:91. § (1) bekezdését, és kiemelte, jelen esetben a Ptk. 6:89. § (5) bekezdése nem alkalmazható. Hangsúlyozta, hogy igénye nem évült el. Harmadik kereseti kérelme kapcsán törvényes örökösi pozíciójára hivatkozással a Ptk. 6:579. § (1) bekezdésében foglalt jogalap nélküli gazdagodást jelölte meg.
- [10] Az alperesek a kereset elutasítását kérték.
- [11] A megismételt eljárásban a törvényszék mindenekelőtt a 2016. november 23-ai megállapodást, valamint az annak keretében megtett joglemondó nyilatkozatok megtámadását vizsgálta.
- [12] A törvényszék abból indult ki, hogy a felperes már a hagyatéki eljárásban vitatta a végrendelet érvényességét, polgári pert is kezdeményezett; ennek ellenére az alperesek jogelődjének egyezségi ajánlatát elfogadta. A szerződés nyelvtani és logikai értelmezése nem hagy kétséget, hogy a szerződő felek a végrendelet érvényességével kapcsolatos vitás helyzet végleges és teljes rendezésére irányuló megállapodást kötöttek, mellyel jogvitájukat véglegesen lezártak tekintették. A felperes 17.000.000,- Ft ellenében kötelezettségvállalást is tett: lemondott az örökhagyó utáni öröklésről B. L. javára, lemondott perindítási jogáról, végül joghatályosnak ismerte el a közjegyző ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzését, és lemondott az ezzel kapcsolatos megtámadási jogáról is.
- [13] Az elsőfokú bíróság véleménye szerint a megállapodás megfelelt a Ptk. 6:27. § (1) bekezdésében nevesített egyezségnek, melynek megfelelően az örökösödési jogvitából eredő vitás, vagy bizonytalan kérdéseket a felek közös megegyezéssel rendezhették úgy, hogy kölcsönösen engedtek egymásnak. A felperes törvényes örökösi minőségében a vitás hagyaték egészének az alperesek jogelődje részére átadását 17.000.000,- Ft megfizetése ellenében nem ellenezte, az alperesek jogelődje pedig a javára szóló végrendeleti juttatással összefüggésben a felperesnek felajánlott 17.000.000,- Ft-ot. A szerződő felek tehát a közöttük lévő vitás – a

végrendelet érvényességével kapcsolatos – kérdést közös megegyezéssel rendezték. A törvényszék hangsúlyozta: következetes a bírói gyakorlat abban, hogy amennyiben a fél olyan körülmény tekintetében tévedett, amely a másik féllel fennálló jogviszonyban bizonytalan, vagy vitás volt, e tévedés miatt az egyezséget nem támadhatja meg, a tévedés az ő kockázata. A Legfelsőbb Bíróság, illetve a Kúria több ítéletében is úgy foglalt állást, hogy a törvényes és a végrendeleti örökös között a végrendelet érvényességét illető vitás kérdések rendezését szolgáló egyezséget a vitás körülmény tekintetében tévedés címén akkor sem lehet megtámadni, ha az egyezés megkötése után előkerült bizonyítékokkal a vitát el lehetett volna hárítani, azaz a peren kívüli jogvitát lezáró egyezés a vitatott tények vonatkozásában utóbb tévedés címén nem támadható meg. A vitatott tényekre bizonyítás nem folytatható le, a bizonyítékok mérlegelésével a jogvita nem dönthető el. A Ptk. 6:27. § (2) bekezdéséből következően a vitás, jogalapi szempontból releváns körülmények további tisztázására nincs lehetőség, így a felperes által támadott egyezés tartalma folytán a perbeli végrendelet érvényessége tárgyában a bizonyítási eljárás lefolytatására, illetve a bizonyítékok mérlegelésével a vitatott tények tekintetében döntés meghozatalára nincs mód.

- [14] Mindemellett pedig a felperes 2016. november 23-ai nyilatkozatában a végrendelet érvényessége kapcsán perindítási jogáról is lemondott; e nyilatkozat visszavonására a Ptk. 6:64.-6:70. §-ai, megtámadására pedig az általános ügyleti megtámadásra vonatkozó, a Ptk. 6:90-6:93. §-aiban foglalt rendelkezések az irányadóak. Arra tekintettel, hogy a felhozott indokok sem a joglemondó nyilatkozat, sem az egyezés eredményes megtámadására nem alkalmasak, a felperes megtámadási joga megszűnt, így az egyezés keretében tett joglemondó nyilatkozatra figyelemmel a végrendelet érvényességének megállapítása iránti kereset előterjesztésének eredményes megtámadás hiányában nincs lehetőség.
- [15] Annak folytán tehát, hogy sem a joglemondó nyilatkozat, sem az egyezés megtámadása nem vezetett eredményre, a felperesnek a 2016. november 23-ai szerződéses nyilatkozatait a bíróságnak érvényesnek kellett tekintenie. Ebből következően a Ptk. 7:37. § (5) bekezdése alapján a végrendelet megtámadási joga megszűnt, a megtámadási jogáról lemondó fél pedig a végrendelet megtámadására csak akkor jogosult, ha e nyilatkozatát előzetesen sikeresen megtámadta. Abból fakadóan, hogy az érvényes joglemondás, valamint a jogalapi kérdést lezáró egyezségkötés következtében a felperesnek a végrendelet megtámadására vonatkozó joga megszűnt, a végrendelet hivatkozott érvénytelenségi okai nem voltak vizsgálhatóak. Mivel a felperesnek keresethatósági joga (perbeli legitimációja) nem volt, az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás lefolytatását, tényállás megállapítását mellőzte.
- [16] Összegezve: a Ptk. 6:27. § (2), valamint 6:90. § (3) bekezdéseinek rendelkezései folytán az a személy, aki tévedését felismerhette, vagy annak kockázatát vállalta, a szerződést nem támadhatja meg, az adott tartalommal önként megkötött egyezés folytán, a Ptk. 6:89. § (5) bekezdésének értelmében a felperes már a végrendelet érvényességét nem támadhatta.
- [17] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett; elsődlegesen annak megváltoztatásával kérte megállapítani, hogy
- a 2015. október 5-ei keltezésű írásbeli magánvégrendelet nem minősül az örökhagyó végrendeletének, az nem az örökhagyótól származik, illetőleg a peres felek egymás közötti viszonyában a végrendelet semmis, érvénytelen;

- a közte és az alperes jogelődje között 2016. november 23-án létrejött megállapodás tévedés, illetve megtévesztés jogcímén érvénytelen;
- néhai Varga Judit törvényes örököséként az örökhagyó hagyatékának az egészhez képest ¼-e illeti meg törvényes öröklés jogcímén.

[18] Másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[19] A felperes álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan, tévesen, megalapozatlanul állapította meg. Nem tulajdonított jelentőséget a 2016. november 23-ai megállapodás előzményeinek, illetve nem vette számításba, hogy nem pusztán tévedésben volt, hanem őt meg is tévesztették. Kiemelte, hogy a 2016. szeptember 16-án a Fővárosi Törvényszékhez benyújtott keresetlevelet követően kereste meg őt egyezségi ajánlatával az alperesek jogelődje, aki arra az esetre, ha az eredetileg 18.000.000,- Ft-ban megjelölt összeget nem fogadja el, kötbér fizetési kötelezettséget helyezett kilátásba, emellett pedig titoktartást kért. A végrendelet érvénytelensége kapcsán a 2016. június 15-ei hagyatéki tárgyalást követően mindent megtett, hogy a szükséges információk birtokában legyen. Nem gyanakodhatott egyetlen érvénytelenségi ok fennállására sem, és nem tudta, hogy az alperesek jogelődje őt nem tájékoztatta a végrendelet keletkezésének valódi körülményeiről; emellett pedig ebben az időszakban házastársát daganatos megbetegedéssel kezelték. A megállapodás megkötését követően hónapokkal kereste meg a magánnyomozót, és nem célzottan a végrendelet érvénytelensége tárgyában, hanem az örökhagyó életének utolsó hónapjaira volt kíváncsi.

[20] A magánnyomozó jelentése alapján jutottak tudomására olyan okok, melyek a végrendelet érvénytelenségét eredményezik, és ezért támadta meg a szerződést. Már a per során kérte fel N.A. és M.G. igazságügyi okmányszakértőket, akiknek véleményéből kitűnt, hogy a végrendelet első, illetve második és harmadik bekezdései nem ugyanazon időpontban készültek, nem ugyanazon nyomtatóval nyomtatták ki, az irat összeszerkesztett, az aláírások pedig ténylegesen egyfajta színes másolatok, imitációk; mindemellett M.G. véleménye alapján ennek kategorikus eldöntése kizárólag az eredeti irat vizsgálatával határozható meg. Időközben a BRFK VI. Kerületi Rendőrkapitányság előtt feljelentésére büntető eljárás is indult, melyben S.J. igazságügyi írás- és okmányszakértő alap- és kiegészítő szakvéleményében egyértelműen azt állapította meg, hogy a végrendeleten a végrendelkező aláírása számára kijelölt helyen található aláírás nem a néhai örökhagyótól származik. Sérelmezte, hogy a büntető eljárásban keletkezett alap- és kiegészítő igazságügyi szakvélemény csatolását a törvényszék nem engedélyezte.

[21] A felperes kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság ítélete számos ponton sérti az anyagi jogot.

[22] Mindenekelőtt azzal érvelt, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értelmezte a Ptk. 6:27. § (1) és (2) bekezdéseinek az egyezségekre vonatkozó rendelkezéseit, illetve tévesen hívta fel a Legfelsőbb Bíróságnak, illetve a Kúriának az EBH2006. 1403. és BH2013. 302. számokon megjelent (a Pfv.VIII.21.166/2005., illetve a Pfv.I.21.521/2012. számú ügyekben keletkezett), továbbá Pfv.VII.21.229/2007/5. és Pfv.II.20.325/2007/5. számú döntéseit. Az említett ügyekben a felperes a joglemondó nyilatkozatot nem támadta meg, illetve a tényállás a perbelitől eltérő volt. Utalt arra, abban, hogy a végrendeletet nem az örökhagyó írta alá, így az

semmis, illetve nem létező, a megállapodást kötő felek között vita sem volt, bizonytalanság nem merült fel; ezzel szemben abban a téves hiszemben volt, illetve az alperesek jogelődje megtévesztette őt abban, hogy az örökgyő a végrendeletet saját maga írta alá, mely ekként érvényesen létrejött, alakilag aggálytalan. Álláspontja szerint az ítélet a Ptk. 6:64., 6:70. §-ait is sérti. Kiemelte, hogy a megtámadásról lemondás jogszerűen nem foglalható magába a szerződésbe, ilyen nyilatkozatot a jogosult a megtámadási határidő megnyílta után tehet. Az ítélet sérti továbbá a Ptk. 6:90. – 6:93. §-ainak a tévedésre, illetve a megtévesztésre vonatkozó rendelkezéseit. Ide kapcsolódó hivatkozását az elsőfokú bíróság kizárólag a Ptk. 6:27. § (2) bekezdése szerinti egyezség megkötésére hivatkozással annulálta. Ezzel szemben tévedését nem ismerhette fel, hiszen azt kizárólag az alperesek jogelődje okozta, illetve fel sem merült, hogy a végrendelet nem néhai Varga Judittól származik. Az alperesek jogelődje őt kifejezetten megtévesztette, azzal, hogy elhallgatta azt a releváns – általa bizonyosan ismert - információt, miszerint a végrendeletet nem az örökgyő írta alá. A felperes szerint az elsőfokú bíróság ítélete sérti a Ptk. 7:37. § (5) bekezdésének a végrendelet megtámadására vonatkozó szabályait, valamint az e § (2) bekezdésében foglalt, a végrendelet megtámadására, érvénytelenségének megállapítására, a keresetösségi ok hiányára vonatkozó anyagi jogi rendelkezéseket is.

[23] A felperes fellebbezésében kiemelte, hogy a megállapodás megkötésekor nem csak tévedésben volt, hanem megtévesztették őt; az alperesek jogelődje bizonyosan tudta, tudhatta, hogy a végrendelet nem az örökgyőtől származik, ő maga pedig az elhallgatott információk birtokában ilyen megállapodást nem kötött volna. Hivatkozott arra is, hogy a Fővárosi Törvényszék előtt 2016. szeptember 16-án benyújtott keresetlevelében – melyet utóbb a bíróság idézés kibocsátása nélkül elutasított – más jogalapot, illetve jogcímet hivatkozott meg; az örökgyő pszichikai cselekvőképtelenségére, a végrendeleti tanúk nem együttes jelenlétére, valamint arra utalt, hogy az örökgyő tartalmilag nem kívánta a leírt nyilatkozatot tenni, a nyomtatott szöveget nem ő fogalmazta és írta. Sérelmezte továbbá, hogy bizonyítási indítványait a törvényszék mellőzte, emellett pedig nem foglalt állást a feltűnő értékaránytalansággal kapcsolatos érvelést érintően. Maga a per a 2018. március 18-án a Pesti Központi Kerületi Bíróságnál indított bírósági eljárással jogfolytonos, továbbá nem ismerte fel az elsőfokú bíróság azt sem, hogy csak akkor nem támadhatta volna meg a megállapodást, ha annak megkötésekor ismeri és elismeri a megtámadás lehetséges okát, azaz kijelenti: tudatában van annak, hogy a végrendelet érvényesen nem létezik. Tévesen járt el az elsőfokú bíróság, amikor szükségtelennek tartotta az egyes megtámadási okokat vizsgálni, s ezek vonatkozásában a bizonyítási eljárás lefolytatását.

[24] A felperes hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság eljárási jogszabálysértéseket is elkövetett. Kifogásolta a pervezetést, melynek következtében alapvető szintű rendelkezések sérültek. A törvényszék – ellentétben az alperesek jogelődjével – őt nem hallgatta meg, az ítélet pedig kereseti kérelmei sorrendjét megváltoztatta, további kereseti kérelmeiről pedig nem döntött. Ezzel összefüggésben felhívta az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkét (kihirdette az 1993. évi XXXI. törvény), az Alaptörvény 28. cikkét, és a Pp. 191. §-át. Az elsőfokú bíróság megsértette a rendelkezési elvre vonatkozó eljárásjogi rendelkezéseket (Pp. 2. §), és az anyagi pervezetésre vonatkozó, a Ptk. 237. § (1) bekezdésében foglalt eljárási szabályokat is, figyelemmel arra, hogy az alperesek jogelődjének perfelvételi nyilatkozatai ellentmondásosak, hiányosak, nem kellően részletezettek voltak.

- [25] A felperes fellebbezéséhez csatolta a büntetőeljárásban kirendelt Nemzeti Szakértői és Kutató Központ Kriminálisztikai Szakértői Intézet Írás- és Okmányszakértői Osztálya részéről eljáró S.J. igazságügyi írás- és okmányszakértő 2020. november 3-án kelt igazságügyi írásszakértői véleményét, s annak 2021. február 18-ai kiegészítését. Az előbbi szerint a 2015. október 5-ei keltezésű végrendeleten szereplő „Varga Judit” aláírás valószínűsíthetően nem az örökhagyótól származik, míg a kiegészítő szakvélemény alapján a névaláírás nem néhai V.J.-től származik.
- [26] A fellebbezési eljárásban 7. sorszámú benyújtott beadványában a felperes fellebbezését azzal egészítette ki, hogy a 2016. november 23-ai megállapodásban az örökhagyó utáni öröklésről nem mondhatott le, figyelemmel a Ptk. 7:7. §-ára, ugyanis arra csak az örökhagyó életében kerülhet sor. Laikusként tévedett a jogban annak kapcsán is, hogy az ideiglenes hagyatékátadó végzésről úgy vélte, azt joghatályosnak kell elismerni, ami összefüggésben van az őt ért pszichés nyomásgyakorlással. Az alperesek jogelődje megsértette a Ptk. 6:62. §-át, együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét nem teljesítette. Összességében a tévedés, illetve a megtévesztés a köz- és magánérdeket egyaránt súlyosan csorbító tény, és rendkívül rossz üzenet a társadalom számára, hogy a törvények megkerülésével érdemtelenül lehet hagyatéki vagyont szerezni.
- [27] Az alperesek az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérték; az ítélet indokaival is egyetértettek.
- [28] Álláspontjuk szerint a megállapodás aláírásakor a felperes nem volt fenyegetett helyzetben, nem állt presszió alatt, s a végrendelet érvényessége/érvénytelensége tárgyában őt senki nem vezette félre. Kiemelték, hogy a Fővárosi Törvényszékhez 2016. szeptember 16-án benyújtott keresetlevél időpontja, valamint a megállapodás aláírásának időpontja között nem merült fel a felperes tudattartamát befolyásoló új körülmény. A megállapodás szövegezése és értelmezése éppen azt támasztja alá, hogy jogelődjük, valamint a felperes a végrendelet érvényessége tárgyában ellentétes állásponton voltak, azonban ennek ismeretében hoztak egy döntést a vita lezárása érdekében.
- [29] Az alperesek a magánnyomozó megbízása kapcsán megjegyezték: a felperes részéről nem életszerű motiváció, hogy az örökhagyó egészsége felől próbált tudakozódni, ugyanis orvosi iratok (zárójelentések) már 2016-ban rendelkezésére álltak. Valójában egyértelműen az volt a célja, hogy a beszerzendő adatok birtokában újból a végrendelet érvénytelenségére hivatkozhatson.
- [30] Az alperesek azt is kiemelték, hogy a megállapodásban a felperes a végrendelet megtámadási jogáról mondott le, az örökség megnyílta után, jogszabályi feltételeknek megfelelően.
- [31] Véleményük szerint a felperesnek a terhére meghatározott perköltségre vonatkozó fellebbezése is alaptalan. Tény, hogy a felperes részletes beadványokat terjesztett elő, azonban jogi képviselővel eljárva az összes előadásra reflektáltak. Míg a felperes beadványai valamennyi, nem érdemi körülményre kitértek, addig ők törekedtek kizárólag a releváns tények vonatkozásában reflektálni, illetve a jogkérdésekben kellő alaposággal állást foglalni. Mindemellett a pertárgy értéke olyan jelentős tényező, melyből következően a felperesnek vállalnia kellett a kockázatot, hogy alaptalan perlekedése esetén a bíróság őt ezt értékelve fogja kötelezni perköltség megfizetésére.

- [32] A fellebbezés alaptalan.
- [33] A másodfokú bíróság rögzíti, hogy a fellebbezést a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között bírálta felül.
- [34] Az ítéletábra megítélése szerint az elsőfokú bíróság érdemben helytállóan vont következtetést arra, hogy a felperes, valamint az alperes jogelődje a 2016. november 23-ai megállapodásukkal anyagi jogi egyezséget kötöttek, melynek tartalmához képest a felperes perbeli igényét az alábbiak szerint nem érvényesítheti.
- [35] A másodfokú bíróság kiemeli, hogy a felperes azt állította, a 2015. október 5-ei dátumú végrendelet jog szerinti minősítését, érvényességét illetően a megállapodás megkötésekor tévedésben volt, illetve őt az alperesek jogelődje megtévesztette. A felperes azt is megjelölte, hogy a tévedés (megtévesztés) mely tényekre vonatkozott.
- [36] 2016. szeptember 16-án kelt, a Fővárosi Törvényszékhez benyújtott keresetlevelében a felperes az örökhatyótól származó végrendelet érvénytelenségét több okból állította. Egyrészt hivatkozott arra, hogy a végintézkedésen szereplő aláírás nem a néhai kézírásától származik, másrészt arra, hogy az örökhatyó a végrendelet megtételekor – egészségi és pszichés állapotából adódóan – nem volt beszámítható állapotban, harmadrészt pedig arra, hogy ilyen tartalmú végintézkedést egyáltalán nem kívánt tenni. Emellett felhívta a Ptk. 7:17. § (1) bekezdésének d) pontját is (amely az írásbeli magánvégrendelet alaki szempontból érvényességének feltételül határozza meg, hogy a végrendeletet azt más által írt végrendelet esetén két tanú együttes jelenlétében aláírja, vagy, ha azt már aláírta, az aláírást két tanú előtt, azok együttes jelenlétében magának ismerje el, és a végrendeletet mindkét esetben a tanúk is – e minőségük feltüntetésével – aláírják), ugyanakkor az e jogszabályi rendelkezés alkalmazását megalapozó tényeket nem tüntetett fel. A felperes fellebbezési előadása szerint viszont erre érvénytelenségi okként hivatkozott.
- [37] A felperesnek a perfelvételi szakban előterjesztett végleges keresete azt tartalmazza, hogy a végrendelet a Ptk. 7:12. §-a értelmében létre sem jött, ugyanakkor annak érvénytelenségét állította amiatt is, mert az örökhatyó ilyen tartalmú végrendeletet nem kívánt tenni [Ptk. 7:40. § (1) bekezdés a) pont], valamint a Ptk. 7:17. § (1) bekezdésének és (2) bekezdés b) pontjának felhívásával azt is állította, hogy az alperesek jogelődje a végrendeletnél közreműködő személy volt, így a részére adott juttatás érvénytelen, végül a végrendeletben feltüntetett tanúk, a végrendelet megtételekor együttesen nem voltak jelen (Veszprémi Törvényszék 5.P.20.700/2018/21. számú beadvány). Bár a felperes a Pesti Központi Kerületi Bírósághoz 2018. április 18-án benyújtott keresetlevelében arra is hivatkozott, hogy a megállapodást feltűnő értékaránytalanság jogcímén is megtámadja, e jogcímet a pontosított kereset immár nem tartalmazta.
- [38] A felperes azt is rögzítette, hogy a megállapodást tévedés és megtévesztés jogcímén támadja meg; szerződési akaratának hibája következtében tartotta az írásbeli magánvégrendeletet érvényesnek és hatályosnak.
- [39] Az érdemi tárgyalási szakban, a megismételt eljárásban a felperes tényként hivatkozott arra, hogy 2021. március 6-án jutott tudomására a büntető eljárásban keletkezett írásszakértői

vélemény, mely alapján a végrendeletet nem az örökgyó írta alá. Elóadta: a Ptk. 7:17. § (1) bekezdésének a)-c) pontjai szerinti esetekben közös, hogy a végrendeletnek a végrendelet alá kell írnia, ami az adott esetben nem történt meg. A felperes úgy nyilatkozott, az állított új tény nem igényel keresetváltoztatást, csupán a jogi érvelés megváltoztatását jelenti .

- [40] A felperes fellebbezésében már csupán egyetlen végrendelet érvénytelenségi okra hivatkozott, nevezetesen arra, hogy a végrendelet nem az örökgyótól származik, a névalírás nem az örökgyó kézírása. Ez kitűnik például az első kereseti kérelem megjelöléséből, a fellebbezési kérelem, illetve a kereset jogcímének megjelöléséből (fellebbezés 2. és 37. oldalai). A fellebbezés immár egyáltalán nem tért ki arra, hogy az örökgyó ilyen tartalmú végrendelet nem kívánt tenni, miként arra sem, hogy az alperesek jogelődje a végrendeletnél közreműködő személy volt, a feltűntetett tanúk pedig a végrendelet megtételekor együttesen nem voltak jelen.
- [41] A Pp. 371. § (1) bekezdésének d) pontja szerint a fellebbezésben fel kell tüntetni azt az anyagi, illetve eljárási szabálysértést, amelyre a fellebbező a fellebbezését alapítja, kivéve, ha a felülbírálati jogkör gyakorlásának nem feltétele a jogszabálysértés. Ugyan a 2020. évi CXIX. törvény 47. §-a e jogszabályi rendelkezést 2021. január 1-jétől akként módosította, hogy a fellebbező félnek a megsértett jogszabályhelyet megjelölnie immár nem kell, azonban annak pontos tartalmi körülírása változatlanul követelmény.
- [42] A Pp. 370. § (1) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét – a (2)-(4) bekezdésben foglalt eltéréssel – az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a 371. § (1) bekezdés a)-d) pontjában megjelölt tartalmi követelmények körében előadottak. Mindebből az következik, hogy a másodfokú eljárásban az anyagi jogi felülbírálat tárgyát csak az képezhetette, hogy a végrendelet a „nem az örökgyótól származik az aláírás” érvénytelenségi okból alappal támadható volt-e.
- [43] A 2016. november 23-án megkötött megállapodásban a felperes arra vállalt kötelezettséget, hogy visszavonja a Fővárosi Törvényszéknél végrendelet érvénytelenségének megállapítása tárgyában benyújtott keresetét, valamint az érintett ügyel kapcsolatban a jövőben sem nyújt be további keresetet, vagy egyéb igényt, perindítási jogáról ezúttal visszavonhatatlanul lemond, illetve a jelen okirat aláírásával joghatályosnak ismeri el a közjegyző ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzését és annak érvényességét, a végzés megtámadásának jogáról – amennyiben a megállapodásban foglaltak maradéktalanul teljesedésbe mennek – lemond. A felperes, illetve az alperesek jogelődje kizárták a szerződés megtámadásának jogát.
- [44] Az elsőfokú bíróság a megállapodást úgy értelmezte, hogy az egyezség megkötésével a felperes és az alperesek jogelődje a végrendelet érvénytelenségével, illetve érvényességével kapcsolatos, jogalapi kérdést érintő jogi vitájukat zárták le, így az, hogy a végrendelet érvénytelen, avagy érvényes, utóbb már vitássá nem tehető.
- [45] Az ítéletábla kiemeli, a bírói gyakorlat következetes abban, hogy a felek közötti peren kívüli jogvitát lezáró egyezség a vitatott tények tekintetében nem támadható meg (EBH2006. 1403.). Ehhez képest nem vonható kétségbe, hogy a felperes 2016. szeptember 16-ai keresetlevelében csupán az ott meghatározott érvénytelenségi okokra hivatkozott.
- [46] A törvényszék helyesen észlelte, hogy a Ptk. 6:27. § (2) bekezdése alapján döntő jelentőségű, hogy nem érinti az egyezség érvényességét a szerződő feleknek olyan körülményre vonatkozó

tévedése, amely közöttük vitás volt, vagy amelyet bizonytalannak tartottak. A törvény szövegezéséből (a „körülmény” szó használatából) adódóan a tévedés nem feltétlenül tényre vonatkozik, így ilyen lehet a végrendelet jogi minősítése is. Mindemellett jelentősége van annak, hogy a felperes milyen okra alapítottan állította a végrendelet érvénytelenségét.

- [47] Az adott esetben a Fővárosi Törvényszékhez 2016. szeptember 16-án benyújtott keresetlevélből egyértelműen kitűnik, az egyezség megkötése előtt vitás volt, hogy a végrendeleten származó névaláírás az örökhatyótól származik-e. A felperes azzal érvelt, hogy az örökhatyótól származó, ebben az időszakban keletkezett orvosi dokumentációkon szereplő kézaláírás, a végintézkedésen szereplő aláíráshoz egyáltalán nem hasonlít. Az alperesek jogelődje ehhez képest azt közölte a felperessel, hogy a végrendeletet minden szempontból érvényesnek tartja. A felperes mérlegelte az alperesek jogelődjének a 2016. szeptember 23-ai levelében foglalt egyezségi ajánlatát, s nyilvánvalóan azért, mert követelése érvényesíthetőségét, a végrendelet jogi minősítésének helytállóságát bizonytalannak vélte, az ajánlatot elfogadta. Vállalta azt a kockázatot, hogy keletkezhet az egyezség megkötése után olyan bizonyíték, mely a vitát eloszlathatja, s saját álláspontját támasztja alá, azonban igényt ebben az esetben sem érvényesíthet (a Ptk alkalmazásában is irányadó: Kúria Pfv.VII.21.381/2011/4. számú és Pfv.V.21.176/2013/4. számú ítéletei). Nem alkalmas ugyanis az a megállapodás a felek vitájának végleges rendezésére, mely újabb tények ismeretében bármikor megkérdőjelezhető.
- [48] Az egyezség megkötésekor a felperes eredeti követelésének értékéhez képest tudatosan tett jelentős engedményt, hogy a felajánlott összeghez rövid időn belül bizonyosan hozzájusson. Nem releváns, amennyiben tévedését az alperesek jogelődje okozta, vagy felismerhette, függetlenül attól, a szerződő partner tudhatta-e, hogy a végrendeleten szereplő aláírás nem az örökhatyótól származik. Az ítélet tábla rögzíti: a bírói praxis szerint a hasonló okból tett jelentős engedmény a megállapodás érvénytelenségét más okból sem eredményezheti (BDT2000. 226.). Megjegyzendő végül, hogy abban az esetben is, ha a büntetőeljárásban keletkezett kiegészített szakvélemény felhasználásának helye volna [Pp. 306. § (2) bek.], önmagában abból a megállapításból, hogy a végrendeleten szereplő névaláírás nem az örökhatyótól származik, még nem következik, hogy erről az alperesek jogelődje a megállapodás megkötésekor tudott.
- [49] A felperes állította, hogy B.L. a szerződéskötési tárgyalások alatt, illetve a szerződés megkötésénél együttműködési és tájékoztatási kötelezettségét megszegte, azzal, hogy nem közölte, a végrendelet nem az örökhatyótól származik. A törvény egyébként a hasonló esetekre biztosít jogvédelmet, ugyanis a Ptk. 6:62. § (3) bekezdése az ún. culpa in contrahendo esetére előírja, hogy az e kötelezettségét megszegő fél – a szerződés létrejöttének esetére – a másik fél ebből eredő kárát a szerződésszegéssel okozott károkért való felelősség általános szabályai szerint köteles megtéríteni.
- [50] A felperes másodlagos – az ítélet hatályon kívül helyezésére, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezésére irányuló – fellebbezése ugyancsak nem teljesíthető.
- [51] A felperes fellebbezésében alkotmányos jogai megsértésére is hivatkozott; kiemelte az Alaptörvény 28. cikkét, valamint tartalmilag – az Emberi Jogok Európai Egyezményének 6. cikkével ekvivalensen – annak XXVIII. cikkét. Az Alaptörvény Nemzeti Hitvallás utolsó előtti bekezdése szerint az Alaptörvény a jogrend alapja, ugyanakkor az Alapvetés C) cikk (3) bekezdése a R cikk (2) bekezdése és a T cikk (2)-(3) bekezdései alapján az Alaptörvény nem jogszabály. Az ítélet tábla tehát azt, hogy az elsőfokú bíróság ítélete sérti-e az Alaptörvényt, nem vizsgálhatta.

- [52] Mindemellett a felperesnek a pervezetés körében kifogásolt eljárási cselekmény, nevezetesen személyes meghallgatásának elmaradása az érdemi döntésre nem hatott ki. A törvényszék a keresetet kimerítette, s helyesen járt el akkor, amikor a Ptk. 6:27. §-ából következően azt nem vizsgálta érdemben, hogy a megállapodás megkötésekor a felperest érintően akarati hiba fennállt-e, illetőleg, hogy az örökhatályú végrendelete felperes által megjelölt okból érvénytelen-e. Ebből az is következik, hogy helytállóan mellőzte a bizonyítási indítványok fogantatását.
- [53] Fellebbezésében a felperes csupán – a Pp. 237. §-ának felhívásával - hivatkozott arra, hogy az elsőfokú bíróság anyagi pervezetése nem volt megfelelő, valamint, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 2. §-a szerinti rendelkezési elvet, azonban egyrészt a Pp. 384. § (1) bekezdése alapján önmagában az elsőfokú bíróság ítélete hatályon kívül helyezésére alapul az nem szolgálhat, ha a másodfokú bíróság anyagi pervezetésével nem ért egyet, másrészt pedig az ítélőtábla ennek kapcsán az ügy érdemére kiható jogszabálysértést nem észlelt.
- [54] Az ítélőtábla ezért az elsőfokú bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.